

ת"פ 57831/05/19 - מדינת ישראל נגד יבגני נאישולר

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"פ 57831-05-19 מדינת ישראל נ' נאישולר(עציר)
תיק חיצוני: 201130/2019

בפני	כבוד השופט חגי טרסי
מאשימה	מדינת ישראל
	ע"י פמ"מ
נגד	יבגני נאישולר (עציר)
נאשם	ע"י ב"כ עו"ד מסטרמן

החלטה

נגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו הצתה - עבירה על סעיף 448 רישא לחוק העונשין (להלן: "החוק"). על פי עובדות כתב האישום, ביום 10.5.19, בסמוך לשעה 10:00, הלך הנאשם ברחוב הפלמ"ח ביבנה. בשלב מסוים עבר ליד רכב שברולט סוואנה מ.ר. 10-521-61 (להלן: "הרכב"), אשר חלונו השמאלי האמצעי היה שבור וכתוצאה מכך פתוח. הנאשם נעצר ליד הרכב, שילח אש במושב הפנימי בצד השמאלי של הרכב ועזב את המקום. כתוצאה ממעשיו התפשטה שריפה בחלק הפנימי של הרכב, אשר בהמשך כותבה על ידי דיירי האזור ומכבי האש. חלק ממושבי הרכב נשרפו, ונגרמו נזקים וכתמי פיח לחלקו הפנימי של הרכב.

הנאשם, באמצעות בא כוחו המלומד, עו"ד מסטרמן, כפר במיוחס לו בכתב האישום. בישיבת המענה מיום 22.9.19 הבהיר הסנגור כי טענות ההגנה במקרה זה נוגעות לשני מישורים נפרדים. במישור הראשון, הטענה היא כי אין בחומר הראיות המצוי בידי המאשימה כדי לבסס מעל לכל ספק סביר את המסקנה כי הנאשם הוא שגרם לשריפה שהתרחשה ברכב. במישור השני, נטען כי עומדת לנאשם ההגנה של אי שפיות הדעת, בשים לב למצבו הנפשי במועד הנקוב בכתב האישום.

לנוכח טיבן של טענות אלה, ולצורך קידום יעיל של ההליך, גובש בין ב"כ הצדדים מתווה דיוני, במסגרתו התבקש בית המשפט בשלב הראשון להכריע בשאלה האם הוכחה אחריותו של הנאשם לביצוע מעשה ההצתה ברמה הנדרשת לצורך הרשעה בפלילים. על מנת להכריע בסוגיה זו, הוגש כל חומר החקירה בהסכמה לעיון בית המשפט, כתחליף לניהול פרשת התביעה. באשר לפרשת ההגנה, הרי שהסנגור הודיע בשם מרשו כי הוא בוחר שלא להעיד להגנתו, ועמדה זו לא השתנתה גם לאחר שהתקיים דיון בו הסביר בית המשפט לנאשם את משמעות בחירתו זו, כמצוות סעיף 161 (ב) לחסד"פ.

לפיכך, לאחר שכלל החומרים הרלבנטיים הוגשו לעיון בית המשפט במסגרת תיק מוצגים מוסכם, נשמעו ביום 3.11.19 סיכומי הצדדים בלבד, והדיון נדחה לצורך מתן ההכרעה הנוכחית וכן, במידת הצורך, שמיעת הראיות הנוגעות למצבו של

הנאשם בהתאם לעמדות המומחים הפסיכיאטריים. עניינה של החלטה זו הנה, אפוא, בשאלה האם מבסס חומר הראיות שהוצג את אחריותו של המערער לביצוע המעשה המיוחס לו בכתב האישום, ברמה של מעל לכל ספק סביר. אקדים ואציין כי לאחר שנתתי דעתי לראיות שהוצגו בפני ולטיעוני הצדדים, אני סבור כי יש להשיב בחיוב לשאלה זו. להלן יובאו נימוקי.

סרטון מצלמת האבטחה ת/1:

כבר בפתח הדברים יובהר כי אין למעשה חולק על כך שבבוקרו של יום 10.5.19, בשעה 9:56 לערך, הלך הנאשם ברחוב הפלמ"ח ביבנה, וכשהגיע למקום בו חנה הרכב, נעצר על המדרכה בסמוך לרכב ושהה לצדו כ-40 שניות, בטרם המשיך בדרכו במורד הרחוב. נתונים אלה עולים בבירור מהסרטון ת/1, שהורד ממצלמת האבטחה הממוקמת ברח' הפלמ"ח 9, ואשר צופה אל עבר מקום חניית הרכב לצד המדרכה הסמוכה. ישאל אפוא השואל, הכיצד קיימת מחלוקת בדבר טיב מעשיו של הנאשם במקום, אם האירוע כולו מתועד במצלמת האבטחה, והתשובה היא כי בשל זווית הצילום והמרחק מהמצלמה ועד למקום חניית הרכב, תיעדה המצלמה את הרכב ואת המתרחש לצידו רק באופן חלקי.

עיון בסרטון מלמד כי ככל שמדובר ברכב ובמדרכה שלצידו, ניתן לראות את המתרחש רק עד גובה מוערך של כמטר אחד בלבד. ניתן אפוא להבחין בחצי התחתון של חזית הרכב החונה ובכל שטח המדרכה שלצד הרכב, אך לא ניתן לראות את החלק העליון של הרכב ואת כל המתרחש לצידו. כתוצאה מכך, ניתן אמנם להבחין ברגליו של הנאשם ולהסיק מהסרטון כי נעצר לצד הרכב ושהה לצדו כ-40 שניות, כשבחלק מהזמן אף נצמד אליו פיזית, אך לא ניתן לראות את החלק העליון של גופו ולהתרשם האם ביצע באותה עת אקט כלשהו של הצתה, כמיוחס לו בכתב האישום. לפיכך, ובהעדר ראיה ישירה וקונקלוסיבית, נסמכת ההחלטה הנוכחית על שורה של ראיות נסיבתיות, אשר הסרטון המבסס את נוכחותו של הנאשם במקום, ואת 40 השניות בהן שהה על המדרכה בסמוך לרכב, הנו הראשון והחשוב שבהם.

להשלמת התמונה באשר לסרטון יובהר כי ההגנה אינה חולקת על הטענה כי האדם המתועד בו הנו הנאשם, והנאשם אף אישר זאת כאשר הוצג הסרטון בפניו בעת שנחקר במשטרה (ת/27 ש' 92). בנאשם ניתן להבחין לראשונה בשעה 9:59:30 על פי המונה שבסרטון, אך בהתאם לבדיקת חוקר זי"ט, כמפורט בדו"ח ת/2, קיים הפרש של מספר דקות בין המונה שבסרטון לבין זמן האמת, כך שבפועל הגיע הנאשם למקום בשעה 9:56 לערך. הנאשם נראה צועד לעבר הרכב, כשגבו אל המצלמה. בידו הימנית הוא אוזח בפיסת נייר בצבעים לבן וכחול ובידו השמאלית סיגריה. שניות אחדות לאחר הופעתו בסרטון הוא מגיע אל הרכב ונעצר על המדרכה ליד צדו השמאלי של הרכב, החונה כשגלגליו השמאליים על המדרכה וחזיתו לעבר המצלמה (מונה 9:59:37 בסרטון). הנאשם שוהה לצד הרכב כ-40 שניות בטרם ממשיך הוא בדרכו במורד הרחוב (במונה 10:00:19), כאשר ב-16-17 השניות האחרונות לפני עזיבתו את המקום הוא עומד ממש צמוד לחלקו השמאלי של הרכב.

בהמשך הסרטון, בחלוף כשבע דקות, ניתן להבחין בעשן אשר מתחיל לעלות מכיוון הרכב ולהתפשט סביבו. כעבור כשתי

דקות נוספות, במונה 10:09 לערך, ניתן להבחין בעוברי אורח, כנראה שכנים, רצים לעבר הרכב, כאשר אחד מהם, מצויד ככל הנראה במטף, מתחיל בפעולות הכיבוי. כאן המקום להדגיש כי לאורך כל אותן דקות מאז עזב הנאשם את המקום ועד לתחילת פעולות הכיבוי, ועל אף ששטח המדרכה לצד הרכב נראה בבירור בסרטון, לא נראה אדם נוסף כלשהו עובר לצד הרכב או עומד לידו. מהסרטון עולה כי בדקות אלה חלפו על הכביש, לצד הרכב, מספר מכוניות ואף רוכב אופניים, אך אלה נסעו כולם בנסיעה רצופה ולא באו בכל מגע עם הרכב. לעובדות אלה ומשמעויותיהן נשוב בהמשך, אך כעת נשוב דקות אחדות לאחור ונעמוד על מעשיו והלך רוחו של הנאשם עובר להגעתו לרכב.

שיחות הטלפון המתועדות עם מוקד 100:

ביום האירוע, במהלך הדקות 9:45 עד 9:49 התקשר הנאשם ממכשיר הטלפון שלו אל מוקד 100 של המשטרה, וניהל 3 שיחות טלפון קצרות עם המוקדנים שענו לו. בתיק המוצגים שהוגש לעיוני מצויות הקלטות של אותן שיחות (ת/5), תמלול של כל אחת מהשיחות (ת/8) וכן תיעוד של מועדי השיחות ומשכן (ת/6 + ת/12). מראיות אלו מצטיירת התמונה הבאה (כל ההדגשות שלי - ח.ט.):

שיחה ראשונה נפתחת בשעה 9:45:33, ונמשכת 24 שניות. תוכנה הנו כדלקמן:

"מוקדנית: משטרה, לין

נאשם: את שומעת?

מוקדנית: כן?

נאשם: עיקלו לי כסף בלי אישור מהחשבון של בנק הדואר, תקשיבי רגע

מוקדנית: מה עשו? עיקלו לך?

נאשם: עיקלו לי שאני חי בפרדס כוס אמ אמ ערס אני יעשה לכם ונדליזם על זה, מה אני צריך לעשות?"

כחצי דקה לאחר שמסתיימת השיחה הנ"ל, בשעה 9:46:20, מתקשר הנאשם בשנית למוקד 100, ומשוחח עם מוקדנית אחרת במשך 51 שניות:

"מוקדנית: מדברת אפק

נאשם: תקשיבי לי טוב טוב אפרסק או איך שלא קוראים לך

עמוד 3

מוקדנית: איך קוראים לך?

נאשם: המדינה שלך מתחילה להגזים, אני נלחם על ההשרדות שלי ואתם לוקחים את כל מה שיש? איך אני אמור להתנהג איתכם?

מוקדנית: איך קוראים לך?

נאשם: יבגני, אותו אחד שיזיין לכם את כל המקום הזה על הדברים האלו

מוקדנית: יבגני, אתה בטוח שאתה ככה מדבר לשוטר?

נאשם: כן, אין לי בעיה לזרבל אותך ולשפד אותך. אני יגיד לך למה

מוקדנית: אני אשלח את הניידת שתעצור אותך בסדר?

נאשם: תביאי את הניידת שתזדיין כוס עמק איתך. איך אני אמור לשרוד פה ביניכם כוסאחתו איתכם?

מוקדנית: איפה אתה גר?

נאשם: איפה אני גר? בתוך פרדס מזויין והכל בגללכם

מוקדנית: אתה גר בפרדס?

נאשם: כן

מוקדנית: בסדר

נאשם: את רוצה מיקום אולי או שאני אתחיל למקמם על המפה"

לא חולפות אלא מספר שניות נוספות והנאשם יוזם שיחה נוספת, שלישית במספר, עם מוקד 100. הפעם עונה לו מוקדן והשיחה נמשכת על פני 1:21 דקות:

"מוקדן: שלום, מדבר יורם, מה אפשר לעזור?

נאשם: תקשיב אחי, אחי לקרוא לך או אויבי? איך אתה רוצה שאני אקרא לך?

מוקדן: תקרא לי יורם, כן מה אפשר לעזור לך?

נאשם: אני יגיד לך בוא נעשה כזה תנאי, הורידו לי כסף מהחשבון שאי אפשר להוריד כסף, אוקי? אני נלחם על ההשרדות שלי קשה, אני מתחיל לאבד את הסבלנות שלי וכשהולכת לי הסבלנות ואני עצוב דברים רעים מתחילים לקרות אצלכם פה בתוך הארץ הפיצה שלכם הזאת. איך אני אמור להגיב בדיוק

כשגונבים לי כסף מחשבון שאי אפשר לעקל אותו? אולי יש לך איזה פונקציה להסביר לי

מוקדן: אדוני, אם יש לך תלונה לבנק

נאשם: תלונה לא, אני אגיד לך מה יש לי, אין לי מה לאכול יא מזורבלים שכמוכם ואתם עוד גונבים לי כסף? שעבדתי בשבילו קשה בשביל המועצה הזבל פה? איך אני אמור להתנהל? אה? כוסעמק איתכם יא חארות שכמוכם, אין בעיה ניתן לכם מקסימום אפוקליפס יא מטומטמים, תזכרו טוב טוב מה שאני אומר לך, תמסור לצוות הזבל שלכם שאני יזרבל אתכם באין סוף צורות הבנתם? ינקב בכם בורות מטר מטר על הפיצה אדמה שלכם זבלות."

ההקלטות הללו הושמעו בפני הנאשם במהלך חקירותיו במשטרה והוא התבקש להבהיר את פשרן. בהודעותיו השונות (ת/24 ש' 86 ואילך, ת/ 27 ש' 38 ואילך, ת/30 ש' 15 ואילך) הסביר הנאשם כי ביום האירוע, בשעה 9:30 לערך, התייצב בסניף הדואר בגן יבנה על מנת למשוך מחשבונו בבנק הדואר סכום של כאלף ₪, על חשבון משכורתו שזה עתה הופקדה. עובר להגעתו למקום אף התקשר לסניף, והפקידה עמה שוחח אישרה את כניסת הסכום ואפשרות המשיכה. אלא שכשהגיע לבסוף לדלפק, לאחר שעמד בתור זמן לא מבוטל, נמסר לו כי חשבונו עוקל וכי לא יוכל לפיכך לבצע משיכה. הנאשם עזב אפוא את סניף הדואר בידיים ריקות והוא מאשר מפורשות בהודעותיו כי היה עצבני וכעוס מאד, וזהו אף הרקע לשיחות שניהל עם מוקדני 100. האזנה לשיחות עצמן מעלה תמונה דומה של אדם כעוס ועצבני, המטיח דברי גנאי וקללות, לצד איומים מפורשים, כלפי אנשי המשטרה. זהו אם כן הרקע להגעתו של הנאשם למקום חניית הרכב, ונזכיר כי מאז הסתיימה השיחה השלישית בסמוך לשעה 9:49, ועד להתייצבותו של הנאשם לצד הרכב בשעה 9:56, חלף פרק זמן קצר ביותר של כשבע דקות בלבד.

דו"חות כיבוי האש ומז"פ:

בהתאם למסמכים שהוצגו בפני, לאחר שכובתה האש והרכב קורר, זומן למקום חוקר שרפות מומחה, רב רשף יוסי מלכה, אשר בחן את הזירה וערך את חוות הדעת ת/17 באשר לנסיבות הדליקה. בפרק העובדות בחוות הדעת ציין בין היתר כי מוקד השריפה היה בחלקו הפנימי של הרכב, על המושב בצד השמאלי. עוד ציין כי כתוצאה מהשריפה נפגע כל פנים הרכב מנזקי פיח. בסעיף 7 לעובדות העלה הערכה לפיה "יתכן שזרקו סמרטוט על המושב וזה מה שגרם להתלקחות" ובסעיף 8 קבע כי "על פי העובדות והמצאים בשטח הגעתי למסקנה שישנה סבירות גבוהה שמדובר בהצתה, לא תיתכן שריפה שכזאת ללא התערבות גורם מצית". בישיבת הסיכומים טען הסנגור המלומד כי לנוכח הביטוי "סבירות גבוהה" בו נקט המומחה, לא ניתן לקבוע ברמת הוודאות הנדרשת בפלילים כי מקור הדליקה ברכב בהצתה, אך דומה כי אין ממש בטענה זו. החוקר אמנם נקט ברישה לדברים בביטוי שאינו חד משמעי, אך מיד לאחר מכן הבהיר כי "לא תיתכן שריפה שכזאת ללא התערבות גורם מצית". יתרה מכך, בפרק המסקנות לחוות הדעת, קבע המומחה בבירור כי "מדובר בהצתת רכב", ודי בכך, בהעדר דרישה מטעם ההגנה לזמן המומחה ולחקור בחקירה נגדית, כדי לבסס את המסקנה כי מדובר היה בהצתה.

מדבריו של בעל הרכב, שמעון עמר, בהודעתו ת/33 ש' 5-6, עולה כי כשבועיים עובר להצתת הרכב נשבר החלון האמצעי בצד שמאל, ובמועד ההצתה טרם תוקן. והנה, מבהיר דו"ח האירוע של תחנת כיבוי האש באשדוד - ת/18 - כי מוקד הדליקה היה בכיסא שמאחורי כיסא הנהג **מתחת לחלון השבור**. גם בדו"ח המסכם של חקירת מז"פ - ת/22 - נכתב כי סימני פגיעות חום קשים נמצאו **במושב הסמוך לחלון המנופץ**. עובדה זו ניכרת אף לעין הבלתי מקצועית מעיון בתמונות הרבות של הרכב השרוף שצולמו על ידי אנשי מז"פ - ת/23. כזכור, ציין גם חוקר הדלקות כי מוקד השריפה היה על המושב בצדו השמאלי של הרכב, והעלה את האפשרות כי דבר מה הושלך על המושב וגרם להתלקחות, ואילו הדו"ח המסכם של חקירת מז"פ מאשש השערה זו וקובע מפורשות כי שיטת הביצוע הייתה: "**השלכת חפץ בוער דרך החלון המנופץ לתוך הרכב**".

מהדו"חות המקצועיים עולה לפיכך בבירור כי הרכב הוצת וכי ההצתה בוצעה על ידי השלכת חפץ בוער כלשהו מבעד לחלון השמאלי השבור על גבי המושב שלצידו, משם התפשטה האש לחלקים אחרים ברכב, עד שכובתה על ידי אותם עוברי אורח, ועל ידי אנשי כיבוי האש שהגיעו בהמשך. לא יהיה זה מיותר לשוב ולהזכיר בעת הזו כי צידו השמאלי של הרכב, הצד בו מוקם אותו חלון שבור שדרכו בוצעה ההצתה, חנה למעשה על המדרכה ופנה לעברה, כך שהשיק, בטווח נגיעה ממש, למקום בו נעצר הנאשם לצד הרכב ואשר בו שהה במשך 40 שניות לערך.

להשלמת התמונה אשוב ואזכיר כי בעודו מתקרב לעבר הרכב ובטרם נעצר לידו החזיק הנאשם בידו האחת דף נייר כלשהו, ובידו השנייה סיגריה, כך שכל הדרוש לו לצורך ביצוע ההצתה היה בהישג ידיו, ללא צורך בהכנה ממושכת. אם תרצה לומר כי הסרטון אינו חד דיו על מנת לקבוע בוודאות כי אחז בידו בסיגריה בוערת, הרי שהנאשם עצמו אישר באחת מהודעותיו (ת/27 ש' 124-125), כי הייתה ברשותו מצית וכי הוא "תמיד מחזיק עליו אש".

הרשעה על יסוד ראיות נסיבתיות:

בהעדר ראיות ישירות לביצוע ההצתה על ידי הנאשם, נשענת כאמור ההכרעה הנוכחית על צבר הראיות הנסיבתיות שתוארו לעיל. כידוע, אין מניעה להרשיע נאשם על בסיס ראיות נסיבתיות, גם אם אין ראיות ישירות המלמדות על אשמתו, ובלבד שהמסקנה המפלילה היא בגדר האפשרות ההגיונית והסבירה היחידה העולה מחומר הראיות.

בפסיקת בית המשפט העליון נקבע זה מכבר מבחן תלת שלבי לתהליך ההכרעה על יסוד ראיות נסיבתיות. כך, למשל, באו הדברים לידי ביטוי במסגרת ע"פ 8962/12 **נחמיאס נ' מ"י** (31.8.16):

"הלכה היא, כי תהליך הסקת המסקנות על יסוד ראיות נסיבתיות, מבוסס על מבחן תלת-שלבי. בשלב הראשון, יש לבחון כל ראיה נסיבתית בפני עצמה, בכדי לקבוע האם ניתן להשתית עליה ממצאים עובדתיים. בהמשך, על בית המשפט לבחון, במסגרת השלב השני, את השאלה האם מסכת הראיות, בכללותה, מקימה מסקנה לכאורית, המצביעה על אשמתו של הנאשם במיוחד. נקבע, כי בחינה זו תיעשה תוך הערכה מושכלת של הראיות, המבוססת על ניסיון החיים, ההגיון והשכל הישר. במידה שהמאשימה צולחת את המשוכה הזו, בשלב השלישי יעבור הנטל אל כתפי

הנאשם, לנסות ולהקים ספק סביר לגבי ההנחה המפלילה העומדת נגדו (ע"פ 8422/14 מוגאהד נ' מדינת ישראל (10.5.2015); ע"פ 6294/11 פלוני נ' מדינת ישראל (20.2.2014); ע"פ 9372/03 ויזל נ' מדינת ישראל, פ"ד נט(1) 745 (2004)). נקבע, לא אחת, כי בשלב השלישי, על הנאשם להציג הסבר אמין, מבוסס, ומניח את הדעת, בכדי לעורר ספק סביר בדבר אשמתו. הנאשם עשוי לעורר ספק סביר כאמור, כאשר ניתן להסיק מן הראיות הנסיבתיות מסקנה המתיישבת עם חפותו, ובלבד שמסקנה זו הינה סבירה, הגיונית, ובעלת אחיזה בחומר הראיות (עניין סבאענה; ע"פ 6359/99 מדינת ישראל נ' קורמן, פ"ד נד(4) 653 (2000); ע"פ 3974/92 אזולאי נ' מדינת ישראל, פ"ד מז(2) 565 (1993)). עוד נקבע, כי גם במקרה שבו הנאשם אינו משכיל לספק הסבר, אשר יש בו כדי להקים ספק סביר בדבר אשמתו, על בית המשפט לבחון ביוזמתו האם קיימת אפשרות סבירה כזו, ככל שהיא עולה ממכלול הראיות (ע"פ 2661/13 יחיב נ' מדינת ישראל (18.2.2014); עניין מקדאד; ע"פ 5706/11 רון נ' מדינת ישראל (11.12.2014)).

עתה, משנפרשה המסכת הראייתית הגיעה העת לבחון האם יש בה בכללותה, על יסוד ההיגיון והשכל הישר, כדי לבסס את אחריותו של הנאשם למיחוס לו. אם נסכם את כל שנאמר עד כאן ואת המסקנות הנגזרות מכך, הרי שניתן לקבוע כי הרכב הוצת על ידי השלכת חפץ בוער לתוכו מבעד לחלון השמאלי השבור. עוד ניתן להסיק כי מעשה ההצתה בוצע בסמוך מאד למועד בו נעצר הנאשם בסמוך לצדו השמאלי של הרכב החונה, ושהה שם כ-40 שניות תמימות בטרם המשיך בדרכו.

המסקנה כי ההצתה בוצעה בסמיכות זמנים לנוכחותו של הנאשם במקום מעוגנת בכך שבחלוף כשבע דקות לאחר שעזב את המקום החל עשן עולה ומתפשט מהרכב, וכעבור שתי דקות נוספות הבחינו בכך עוברי אורח והחלו בפעולות כיבוי. פרק זמן זה מתיישב היטב עם שיטת ההצתה, שהרי בהעדר שימוש בחומר מאיץ נדרש פרק זמן מסוים מעת שהושלך החפץ הבוער לתוך הרכב ועד שהמושב עלה באש וזו התפשטה בחלל הרכב.

עוד הוכח כי במהלך כל פרק הזמן הרלבנטי לאירוע, לא חלף אדם נוסף כלשהו, זולת הנאשם, על המדרכה לצד הרכב, כך שהנאשם היה האדם היחיד שלו גישה ישירה לחלון השבור ודרכו למושב פנימה. בנוסף, לנאשם הייתה לא רק ההזדמנות לבצע את ההצתה, אלא גם האמצעים הדרושים, בדמות דף הנייר, הסיגריה והמצית.

כל אלה יש להוסיף את דבר קיומו של מניע מובהק לביצוע ההצתה, כמעשה ונדליזם, מתוך רצון לפגוע בסדר הציבורי, על רקע העוול שחש הנאשם שנעשה לו בשל עיקול משכורתו בבנק הדואר. כפי שפורט לעיל בהרחבה, חש הנאשם כעוס ביותר ועצבני לאחר שניסיונו למשוך את משכורתו מהבנק כשל, ועל רקע זה אף התקשר למוקד 100 והבהיר באופן שאינו משתמע לשתי פנים כי בכוונתו לבוא חשבון עם הרשויות, לנוכח העוול הכבד שנעשה לו.

בין היתר הבהיר בשיחה הראשונה כי יעשה "ונדליזם", בשנייה כי "יזיין... את כל המקום" ובשלישית כי ייתן "מקסימום אפוקליפס". והנה, לא חלפו אלא מספר דקות, כשבע בלבד, מאז הסתיימה אותה שיחה אחרונה, והנאשם מצא עצמו

לצד אותו רכב, שחלונו שבור, כשכל הדרוש לו לביצוע הצתה מוחזק בידיו. בחלוף פרק זמן כה קצר ועל רקע עצמת הכעס והתסכול שביטא, מבססים נתונים אלה דבר קיומו המובהק של מניע למעשה.

לנאשם היה אפוא מניע ייחודי לביצוע ההצתה. הוא היה כעוס ועצבני והיה נחוש לפגוע ברכוש, ובדרך זו לנקום ברשויות על העוול שנגרם לו. בדרכו נחשף בפניו לפתע רכב חונה שחלונו שבור באופן שהקל על פגיעה בו. בידיו ובכיסיו החזיק את כל הדרוש. הוא עמד לצד אותו חלון שבור כ-40 שניות בטרם המשיך בדרכו, ודקות אחדות לאחר מכן, מבלי שליד אותו חלון עבר אדם נוסף, עלה מושב הרכב באש כתוצאה מחפץ בוער שהושלך מבעד לאותו חלון. מכלול העובדות הללו, המבוסס על הראיות הנסיבתיות שהוצגו, מוביל בהכרח למסקנה אחת ויחידה לפיה היה זה הנאשם אשר הצית את הרכב.

שתיקת הנאשם - העדר הסבר חלופי:

בהתאם לפסיקה שצוטטה לעיל, בהתקיים ההנחה המפלילה המעוגנת בתשתית הראייתית הנסיבתית, מוטל הנטל על הנאשם לנסות ולעורר ספק סביר, על דרך של הצגת הסבר חלופי מניח את הדעת המתיישב עם חפותו. הנאשם שבפני לא רק שלא עשה כן, אלא גם נמנע מלהעיד להגנתו שלו. לפיכך, לא סיפק כל הסבר למעשיו ליד הרכב, ולא נתן מענה לשאלות בסיסיות ומתבקשות כגון מדוע נעצר דווקא שם, מדוע השתהה פרק זמן כה ניכר לצד הרכב, מדוע נצמד אליו ומה עלה בגורלם של הפריטים שהחזיק בידיו. בהתאם, אף לא העלה הנאשם באופן פוזיטיבי כל הסבר חלופי לראיות שהוצגו ולאופן גרימת ההצתה, כך שלא עלה בידו לסתור את ההנחה המפלילה שעולה בבירור מהתשתית הראייתית לחובתו. יתרה מכך, לא רק שלנוכח שתיקתו במשפט לא הציג הוא כל תרחיש חלופי סביר, אלא שעצם בחירתו להימנע מלהעיד עשויה לשמש לחובתו ואף להוות חיזוק למשקל ראיות התביעה, ואפילו כראיית סיוע במקום בו נדרשת תוספת ראייתית מעין זו, כאמור בסעיף 162 (א) לחסד"פ.

בסיכומיו טען ב"כ הנאשם כי קיימות חלופות עובדתיות אשר לא נשללו המתיישבות עם חפותו של הנאשם כגון שאדם כלשהו ששהה בחצר הבית הסמוך למדרכה, או שעמד על הגדר המפרידה בין הבית למדרכה, השליך דבר מה לתוך הרכב והצית אותו, והדבר לא נקלט בסרטון שב-ת/1 משום שהתרחש מעל לגובה המתועד בסרטון, בו נקלטו כאמור רק התרחשויות שאירעו בסמוך לחלקו התחתון של הרכב. על כך ייאמר כי לא ניתן לשלול כמובן באופן מוחלט אפשרות מעין זו, אך בהעדר כל תשתית ראייתית ולו ראשונית התומכת בתרחיש שכזה, מדובר בספקולציה גרידא שאין בכוחה לבסס ספק סביר, אשר חייב להיות בעל אחיזה בחומר הראיות ולא בגדר אפשרות זניחה או דמיונית.

על טענות מעין אלה העיר בית המשפט העליון אך לאחרונה כי:

"תזה ספקולטיבית מסוג זה - תאוריית קונספירציה המבוססת על השערות ולא על עובדות - אין בה כדי ליצור ספק סביר באשמתו של המערער. כך גם בהתחשב בכללים המחמירים לבחינת הרשעה על סמך ראיות נסיבתיות (ראו ע"פ 1888/02 מדינת ישראל נ' מקדאד, פ"ד נו(5)221, פסקה 9 (2002)). ודוק, ספק ספקולטיבי איננו בהכרח ספק שווא, שהרי יש והמציאות עולה על

כל דמיון. ואולם לדרגת ספק סביר, המחייב זיכוי נאשם בהליך פלילי, אין הוא מגיע. "
(ע"פ 2362/16 קרני נ' מ"י (1.7.19))

בית המשפט אמנם מחויב אף לבחון ביוזמתו האם קיימת תזה חלופית סבירה המתיישבת עם חפותו של הנאשם, אלא שבמקרה שלפני תזה מעין זו אינה בנמצא. לנאשם, ולו בלבד, הייתה גישה נוחה וטבעית לביצוע ההצתה, בשים לב לאופן בו בוצעה על פי חוות הדעת המקצועיות וללוחות הזמנים הרלבנטיים. לנאשם אף היה מניע ייחודי לביצוע המעשה והיו בידו האמצעים לבצעו. הנאשם לא העיד להגנתו ובכך נמנע מלתת הסבר חלופי למעשיו, תוך שהוא תורם לחיזוק התשתית הראייתית לחובתו, ואין בחומר הראיות אחיזה כלשהי לתרחיש חלופי סביר. לפיכך, אני קובע כי הנאשם הצית את הרכב, כמיוחס לו בכתב האישום, וגרם לנזקים המפורטים שם. לאחר שמיעת הראיות בנוגע לטענת אי השפיות, תושלם יתרת הכרעת הדין.

ניתנה היום, י"ח כסלו תש"פ, 16 דצמבר 2019, במעמד הצדדים.